

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Milady Uhlířové a soudců JUDr. Lenky Grollové a Blanky Trávníkové ve věci

navrhovatele: [osobní údaje navrhovatele]
bytem [adresa]
zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], LL.M.
sídlem [adresa]
b) [jméno] [příjmení], [datum narození]
bytem [adresa], Republika Srbsko
zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

za účasti: Heidelberg Materials CZ a.s. (dříve Českomoravský cement a.s.)
IČO 26209578

sídlem [adresa], [PSC] [ulice]
zastoupená advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D.
sídlem [adresa]

o návrhu na přezkoumání výše přiměřeného vypořádání při převzetí jmění hlavním akcionářem a zaplacení dorovnání, k odvolání navrhovatele b) a účastnice proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2024, č. j. 28 Cm 48/2002-1744,

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se ve výroku I. a II. mění tak, že se zamítá návrh navrhovatele b) na přezkoumání výše přiměřeného vypořádání při převzetí jmění hlavním akcionářem a zaplacení dorovnání.
- II. Navrhovatel b) je povinen zaplatit účastnici k rukám její zástupkyně na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů 147 356,70 do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.
- III. Navrhovatelé a) a b) jsou povinni rovným dílem zaplatit státu na náhradu nákladů řízení 279 509,73 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným usnesením výrokem I. určil, že výše přiměřeného vypořádání za jednu akcii společnosti Českomoravský cement a.s., IČO 00015032 (dále jen, ČMC a.s.), činí částku 1 373 Kč. Výrokem II. uložil účastnici povinnost doplatit navrhovateli b) 86 800 Kč s 8,5 % úrokem od 31. 10. 2001 do zaplacení. Výrokem III. uložil účastnici povinnost zaplatit navrhovateli b) na náhradu nákladů řízení 550 200,66 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Výrokem IV. uložil účastnici povinnost zaplatit státu náhradu nákladů řízení ve výši 279 509,73 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

2. V odůvodnění rozhodnutí soud prvního stupně uvedl následující:

Navrhovatel a) se domáhal určení výše vypořádání za jednu akcii zaniklé společnosti ČMC a.s., jejíž jmění převzal jediný akcionář - účastnice, která za jednu akcii vyplatila na základě znaleckého posudku Ing. Vladimíra Smejkal ze dne 16. 4. 2001, č. 1860/2001 (dále jen, „ZP Smejkal“) minoritním akcionářům 753 Kč, a dorovnání do správné výše vypořádání připadajícímu na jednu akcii v částce 1 504 Kč. Navrhovatel b) se domáhal téhož s tím, že odpovídající výše vypořádání na jednu akcii činí částku 3 000 Kč. Usnesením ze dne 28. 6. 2007, č. j. 28 Cm 48/2002-314 byla obě řízení spojena ke společnému řízení vedenému pod sp. zn. 28 Cm 48/2002.

3. Usnesením ze dne 13. 10. 2021 čj. 28 Cm 48/2002- 1615 bylo rozhodnuto, že návrh navrhovatele b) se zamítá (výrok I.), že částka 753 Kč za jednu akcii ČMC a.s. je přiměřeným vypořádáním (výrok II.), že navrhovatelé jsou povinni společně a nerozdílně uhradit českému státu náklady řízení ve výši 279 509,73 Kč (výrok III.), že navrhovatel a) je povinen zaplatit účastnici náklady řízení ve výši 992 059 Kč (výrok IV.) a že navrhovatel b) je povinen zaplatit účastnici náklady řízení ve výši 314 667 Kč (výrok V.). K odvolání navrhovatele b) Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 8. 2. 2023, č. j. 7 Cmo 53/2022-1680 rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil ve výrocích I., II., III. a V. a odmítl jeho odvolání proti výroku IV. a nařídil, aby v dalším řízení věc projednal a rozhodl jiný předseda senátu.

4. Mezi účastníky je nesporné, že účastnice na základě usnesení valné hromady ČMC a.s. konané 31. 5. 2001 a na základě rozhodnutí svého jediného akcionáře v působnosti valné hromady společnosti z 31. 5. 2001 převzala jako hlavní akcionář obchodní jmění společnosti ČMC a.s., která z tohoto důvodu zanikla 31. 10. 2001. Jediným akcionářem účastnice byla zapsána od 28. 2. 2001 do 16. 5. 2001 zaniklá společnost, od 16. 5. 2001 do 18. 8. 2004 CBR Constraction Materiala B.V. a od 18. 8. 2004 do 16. 10. 2024 Heidelberg Cement Central Europe Eas Holding B.V., od 1. 1. 2024 je u účastnice zapsáno označení firmy Heidelberg Materials CZ a.s. Z výpisu z účtu cenných papírů vedeného pro navrhovatele b) od 8. 6. 1993 Střediskem cenných papírů, soud zjistil, že ke dni 19. 6. 2001 držel tento navrhovatel 140 ks akcií ČMC a.s. o nominální hodnotě jedné 250 Kč.

5. K posouzení žalobou uplatněného nároku je rozhodné znění zákona č. 513/1991, obchodní zákoník, ve znění účinném ke dni 31. 5. 2001 (dále jen, „obch. zák.“), kdy valná hromada ČMC a.s. rozhodla o převodu jmění na hlavního akcionáře.

6. Neobstojí argumentace účastnice o šikanózním výkonu práva navrhovatele b) pro krátkost držení akcií ČMC a.s. s ohledem na závěry nálezu Ústavního soudu III. US 647/15. Je nerozhodné od koho, za jakou cenu a kdy přesně před konáním valné hromady konané dne 31. 5. 2001 navrhovatel b) akcie koupil.

7. Ve věci byly soudu předloženy každým z účastníků znalecké posudky stanovící výši přiměřeného vypořádání v penězích. Po zhodnocení všech důkazů, zejména skutečností týkajících se stavu majetku ČMC a.s., dospěl soud k závěru, že nejkomplexnější ocenění ČMC a.s. je provedeno ve znaleckém posudku zpracovaném znaleckým ústavem Expert Group s.r.o. dne 17. 12. 2014 pod č. 83/95-2014 (EG č. 4).

8. Soud uzavřel, že proto při stanovení výše přiměřeného vypořádání v penězích za jednu akcii ČMC a.s. o minimální hodnotě 250 Kč k 31. 12. 2000 rozhodl tak, že je ve výši 1 373 Kč a účastnici závázal doplatit navrhovateli b) rozdíl mezi touto částkou a částkou na vypořádání vyplacenou.

9. O náhradě nákladů řízení podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a jejich náhradu přiznal navrhovateli b).

10. Proti usnesení soudu prvního stupně podal navrhovatel b) odvolání, navrhl, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

11. Odvolatel namítá, že soud dostatečně neodůvodnil, proč se nepřiklonil k výsledku ocenění v EG č. 4. Své námitky podrobně rozvádí.

12. Proti usnesení soudu prvního stupně podala odvolání i účastnice, navrhla, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil a návrh zamítl.

13. Odvolatelka zejména namítá, že soud nesprávně vyhodnotil otázku šikanózního výkonu práva navrhovatelem b).

14. Své námitky podrobně rozvádí.

15. Navrhovatel b) ve vyjádření k odvolání účastnice uvedl, že až téměř po 20 letech od zahájení řízení účastnice vznesla námitku šikanózního výkonu práva. Účastnice však toto tvrzení neprokázala. Zjištění soudu ke znaleckým posudkům jsou správná, také soud správně nepřihlédl ke kurzům akcií na české burze a k ovládací smlouvě, jak navrhla účastnice.

16. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo a dospěl k závěru, že odvolání účastnice je důvodné.

17. Podle § 220p odst. 1 obch. zák. valná hromada může rozhodnout, že se společnost zrušuje bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme akcionář, jestliže je tento akcionář majitelem akcií, jejichž jmenovitá hodnota přesahuje 90 % základního kapitálu (dále jen hlavní akcionář). Podle odst. 2 tohoto ustanovení hlavní akcionář je povinen poskytnout ostatním akcionářům přiměřené vypořádání v penězích. Výše vypořádání musí být doložena posudkem znalce. Ustanovení § 59 odst. 2 se použije pro jmenování a odměňování znalce obdobně, tj. znalecký posudek musí být vypracován znalcem nezávislým na společností, jehož jménem soud k návrhu společnosti, jejíž jmění má přejít na hlavního akcionáře.

18. Podle § 220p odst. 3 obch. zák. není-li stanoveno jinak, použijí se na zrušení akciové společnosti s přechodem jmění na akcionáře přiměřeně ustanovení § 220a odst. 1 až 4, 7 až 11, § 220b až 220d, § 220e odst. 1 věta první, odst. 2 až 4 s výjimkovými ustanovení o přistoupení ke stanovám nástupnické společnosti a je-li hlavním akcionářem akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným, i odstavce 5 písm. a), b) a odst. 11 až 15, § 220g odst. 7, § 220h, 220j a 220l. Ve znalecké zprávě se místo stanoviska k výměnnému poměru akcií uvádí stanovisko k přiměřenosti vypořádání v penězích.

19. Podle § 220p odst. 4 obch. zák. na místo smlouvy o fúzi se vyhotovuje smlouva o převzetí jmění hlavním akcionářem (dále jen smlouva o převzetí), která musí být uzavřena mezi společností a hlavním akcionářem. Místo výměnného poměru akcií a lhůty a lhůty při jejich výměně se ve smlouvě o převzetí uvádí výše a lhůta vypořádání v penězích. Tato lhůta nesmí být delší než dva měsíce ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku. Ustanovení § 220 k odst. 1, 4, 5 a 7 platí přiměřeně. Ve smlouvě o převzetí musí být menšinoví akcionáři upozorněni na to, že mají právo na vypořádání v penězích a právo žádat o přezkoumání výše vypořádání v penězích s tím, že toto právo mají, i když na valné hromadě budou hlasovat pro smlouvu o převzetí a že je mohou uplatnit ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se zápis převodu jmění do obchodního rejstříku stane účinným vůči třetím osobám.

20. Podle § 220 k odst. 1 obch. zák., není-li výměnný poměr akcií spolu s případnými doplatky uvedený ve smlouvě o fúzi přiměřený, má každý z akcionářů zúčastněné společnosti vůči nástupnické společnosti právo na dorovnání.

21. Napadené usnesení je již čtvrtým usnesením v dané věci.

22. Ze spisu vyplynulo mj., že účastnice v průběhu řízení opakovaně namítala, že jde o šikanózní výkon práva uplatněného navrhovatelem b), odkazovala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.11.2019, sp. zn. 27 Cdo 4444/2017. Soud se zabýval tímto tvrzením účastnice a dovodil, že se o šikanózní výkon práva nejedná, a to s výše uvedeným odůvodněním. S ohledem na uvedený závěr se proto dále zabýval výší přiměřeného vypořádání v penězích a nárokem navrhovatele b) jeho na dorovnání a rozhodl, jak výše uvedeno a s výše uvedeným odůvodněním.

23. Odvolací soud se se závěrem soudu prvního stupně, že se o šikanózní výkon práva nejedná, neztotožnil.

24. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, s nimiž se ztotožňuje a na něž pro stručnost odkazuje (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2288/2021, usnesení ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. 29 Cdo 2960/2011, usnesení ze dne 16. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3450/2011, či usnesení téhož soudu ze dne 4. 5. 2004, sp. zn. 29 Odo 257/2002, jež jsou přístupná shodně jako další citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu na webových stránkách [webová adresa]).

25. Zejména odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že ČMC a.s. na základě usnesení valné hromady ČMC a.s. ze dne 31.5.2001 a na základě rozhodnutí jediného akcionáře ČMC a.s. v působnosti valné hromady ČMC a.s. ze dne 31.5.2001, zanikla bez likvidace převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře, kterým je účastnice. Dále vyšel ze zjištění, že ke dni 19. 6. 2001 držel navrhovatel b) 140 ks akcií ČMC a.s. o nominální hodnotě jedné 250 Kč a ze shodného tvrzení účastníků řízení, že navrhovatel b) byl vlastníkem akcií ČMC a.s. v době konání valné hromady. Nahlédnutím do sbírky listin zaniklé ČMC a.s. odvolací soud zjistil, že do sbírky listin byl návrh smlouvy o převzetí jmění ČMC a.s. hlavním akcionářem založen 14.5.2001 (dostupné a [webová adresa]).

26. Účastnice tvrzení, že ze strany navrhovatele b) jde o šikanózní výkon práva, odůvodnila tím, že navrhovatel b) sice byl akcionářem v době konání valné hromady ČMC a.s., avšak se stal akcionářem ČMC a.s. až poté, co bylo zveřejněno oznámení o tom, že dojde ke zrušení společnosti bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme hlavní akcionář, a za jakých podmínek, a to dne 23.4.2001 (v Hospodářských novinách a Obchodním věstníku) a že tedy nabytí akcie jen proto, aby mohl proti účastnici uplatnit právo na přezkoumání přiměřenosti protiplnění a na dorovnání.

27. K samotné klíčové otázce aktivní věcné legitimace při uplatnění práva na přezkoumání přiměřenosti protiplnění a k otázce, v jakém případě lze tomuto právu poskytnout ochranu, se vyjádřil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 20.11.2019, sp. zn. 27 Cdo 4444/2017. Uvedl, že

(23) Účelem řízení vedeného o návrhu podle § 183k obch. zák. je především ochrana menšinových akcionářů, kteří jsou v důsledku realizace práva hlavního akcionáře zbavováni vlastnictví účastnických cenných papírů (zpravidla akcií), ačkoliv by jinak (nebyť postupu podle § 183i a násl. obch. zák.) ve společnosti setrvali. Právo domáhat se přezkoumání přiměřenosti protiplnění soudem má zabezpečit, aby protiplnění poskytované hlavním akcionářem vskutku odpovídalo hodnotě účastnických cenných papírů, jejichž vlastnictví hlavní akcionář v důsledku nuceného přechodu nabude, tak, aby hodnota investice vlastněné minoritním akcionářem zůstala zachována.

(24) Ačkoliv dovolatel je v projednávané věci formálně aktivně věcně legitimován k podání návrhu podle § 183k obch. zák., nelze pominout, že se akcionářem společnosti stal až poté, kdy valná hromada společnosti rozhodla o vytěsnění menšinových akcionářů (podle tvrzení hlavního akcionáře dokonce až poté, kdy byl zveřejněn zápis usnesení valné hromady o vytěsnění do obchodního rejstříku) a kdy věděl, že vlastnictví k jím nabytým akciím obratem přejde na hlavního akcionáře i za jak vysoké protiplnění se tak stane. Navíc takto pořídil toliko jedinou akcií společnosti. Není tudíž osobou, k jejíž ochraně je právo domáhat se přezkoumání přiměřenosti protiplnění určeno.

(25) Uvedené okolnosti naznačují, že jediným důvodem, proč dovolatel nabytí akcií společnosti, bylo, aby mohl následně podat návrh na přezkoumání přiměřenosti protiplnění, ačkoliv jde o nástroj, který – jak vysvětleno shora – není určen k jeho ochraně. Je-li tomu tak, pak výkon tohoto práva dovolatelem nese všechny znaky zneužití práva, a jen stěží jej lze považovat za souladný se zásadami poctivého obchodního styku (viz § 265 obch. zák. a např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1866/2016).

28. Uvedené závěry lze shrnout: Pokud byl navrhovatel vlastníkem akcií, je formálně aktivně věcně legitimován k podání návrhu podle § 183k obch. zák., avšak pokud se akcionářem společnosti stal až poté, kdy valná hromada společnosti rozhodla o vytěsnění menšinových akcionářů (případně, kdy mu byla doručena pozvánka na valnou hromadu s programem této valné hromady, z níž se dozvěděl, že vlastnictví k jím nabytým akciím přejde na hlavního akcionáře a za jakých podmínek)

a kdy tedy věděl, že vlastnictví k jím nabývaným akciím obratem přejde na hlavního akcionáře i za jak vysoké protiplnění se tak stane, není osobou, k jejíž ochraně je právo domáhat se přezkoumání přiměřenosti protiplnění určeno. Výkon tohoto práva navrhovatelem nese znaky zneužití práva a nelze jej považovat za souladný se zásadami poctivého obchodního styku. Pokud se navrhovatel akcionářem nestal, není k podání návrhu podle § 183k obch. zák. formálně aktivně věcně legitimován.

29. Odvolací soud vážil, zda lze uvedené závěry vztáhnout na danou věc. Odvolací soud při tom vyšel ze závěrů vyjádřených v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21.10.2008, č.j. 8 As 47/2005-86, kde tento konstatoval: „Ustálená judikatura vrcholných soudů představuje ve svém materiálním rozměru právní normu. Změnu či zpřesnění této judikatury pak lze ve funkčním smyslu považovat za novelu právního předpisu s temporálními účinky, které změna právního předpisu tradičně má.... Soudy rozhodující ve správním soudnictví však mají povinnost od okamžiku vyhlášení rozhodnutí rozšířeného senátu podle tam zaujatého právního názoru postupovat ve všech probíhajících a v budoucnu zahájených řízeních.“

30. Odvolací soud učinil závěr, že věc je třeba posoudit ve světle závěrů vyjádřených ve výše uvedeném usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.11.2019, sp. zn. 27 Cdo 4444/2017, a to jednak proto, že soudy mají povinnost postupovat podle závěrů vyjádřených v rozhodnutích vrcholných soudů (bezpochyby nejenom ve správním soudnictví) od okamžiku jejich vyhlášení a též proto, že zákonné principy a judikaturu vztahující se k tzv. squeeze outu je třeba použít na postavení akcionáře stejně i v projednávané věci tzv. nepravého squeeze outu.

31. Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že pokud by bylo zjištěno, případně, pokud by nebylo vyvráceno, tvrzení účastnice, že navrhovatel b) byl akcionářem ČMC a.s. v době konání valné hromady ČMC a.s., avšak se stal akcionářem ČMC a.s. až poté, co byly zveřejněny informace o tom, že dojde ke zrušení společnosti bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme hlavní akcionář a za jak vysoké protiplnění se tak stane, uvedené okolnosti by naznačovaly, že jediným důvodem, proč navrhovatel b) nabyl akcie ČMC a.s., bylo, aby mohl následně podat návrh na přezkoumání přiměřenosti protiplnění, ačkoliv jde o nástroj, který není určen k jeho ochraně, a proto by byl sice ve věci aktivně věcně legitimován, avšak výkon tohoto práva by nesl všechny znaky zneužití práva a nebylo by možno mu poskytnout ochranu.

32. Co se týče otázky, zda je navrhovatel b) ve věci aktivně věcně legitimován a zda lze navrhovatelem b) uplatněnému právu poskytnout ochranu, navrhovatel b) tvrdil, že v době konání předmětné valné hromady byl akcionářem ČMC a.s., uvedené tvrdila i účastnice, účastnice tvrdila též, že navrhovatel b) se stal akcionářem ČMC a.s. až poté, co bylo zveřejněno oznámení o tom, že dojde ke zrušení společnosti bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme hlavní akcionář a za jak vysoké protiplnění se tak stane.

33. Co se týče otázky důkazního břemene k uvedenému tvrzení účastnice, ze kterého dovozovala zneužití práva navrhovatelem b) a tím i dovozovala pro sebe příznivé právní důsledky, odvolací soud konstatoval, že otázku důkazního břemene ohledně tvrzení skutečností, z nichž účastník řízení vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky, se vyjádřil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 26.6.2010, sp. zn. 22 Cdo 883/2010, že: „Obecně platí, že důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí. V některých případech strana zatížená důkazním břemenem však objektivně nemá a nemůže mít k dispozici informace o skutečnostech, významných pro rozhodnutí ve sporu, avšak protistrana má tyto informace k dispozici. Jestliže pak strana zatížená důkazním břemenem přednese alespoň opěrné body skutkového stavu a zvýší lak pravděpodobnost svých skutkových tvrzení, nastupuje vysvětlovačí povinnost protistrany; nesplnění této povinnosti bude mít za následek hodnocení důkazu v neprospěch strany, která vysvětlovačí povinnost nesplnila jestliže tedy v řízení o vypořádání BSM je třeba zjistit cenu podniku a strana, která disponuje (anebo by při zachování

obvyklé péče měla disponovat) informacemi k takovému zjištění neposkytne soudu potřebnou součinnost a nesplní svou vysvětlovací povinnost, bude to mít za následek hodnocení důkazů ohledně skutečností, kterých se tato povinnost týká, v neprospěch strany, která ji nesplnila.“

34. Jestliže bylo třeba k otázce, zda výkon práva uplatněný navrhovatelem b) je výkonem práva nesoucím znaky zneužití práva, zjistit kolik akcií nabyt navrhovatel b) před tím, resp. poté, co byly zveřejněny informace, že dojde ke zrušení společnosti bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme hlavní akcionář, a tedy kdy se dozvěděl, že dojde k vytěsnění minoritních akcionářů a za jakých podmínek, avšak jestliže účastnice jako strana zatížená důkazním břemenem objektivně nemá a nemůže mít k dispozici informace o uvedených skutečnostech, bylo na navrhovateli b), který disponuje (anebo by při zachování obvyklé péče měl disponovat) informacemi k takovému zjištění, aby poskytl soudu potřebnou součinnost.

35. Soud prvního stupně na jednání konaném dne 2.3.2017 uložil účastnici, kterou tíží důkazní břemeno, aby prokázala své tvrzení, že ze strany navrhovatele b) jde o šikanózní výkon práva.

36. Za situace, kdy účastnice tvrdila, že navrhovatel b) získal akcie ČMC a.s. až poté, co bylo zveřejněno oznámení, že dojde ke zrušení společnosti bez likvidace a že jmění zaniklé společnosti převezme hlavní akcionář, a tedy poté, kdy se dozvěděl, že dojde k vytěsnění minoritních akcionářů a za jakých podmínek, přičemž účastnice nedisponovala ani nemohla disponovat informacemi a důkazy, kdy konkrétně a v jakém rozsahu se tak stalo, nastoupila vysvětlovací povinnost navrhovatele b).

37. Soud prvního stupně postupoval správně, pokud na jednání konaném dne 12.5.2021 podle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. poučil navrhovatele b) a uložil mu, aby tvrdil a prokázal svoji investiční strategii z hlediska délky vkladu. Navrhovatel b) reagoval na uvedené poučení a uvedenou výzvu a soudu sdělil, že není schopen tvrdit ani vyvrátit, kdy akcie nabyt. Soud prvního stupně též provedl důkaz účastnickou výpovědí navrhovatele b) k otázce, z jakého důvodu a kdy akcie ČMC a.s. nabyt, avšak ani z jeho výpovědi nebylo možno seznat, že akcie ČMC a.s. nabyt před tím, než se dozvěděl, že dojde k vytěsnění minoritních akcionářů ČMC a.s. Navrhovatel b) ve své účastnické výpovědi na dotaz soudu, zda předmětné akcie zakoupil přede dnem 23.4.2001, totiž uvedl, že to přesně neví. Též uvedl, že měl povědomí o konání valné hromady dne 31.5.2001, neboť byla zveřejněna pozvánka a oznámení o jejím konání bylo zveřejněno v tisku.

38. Vzhledem k tomu, že navrhovatel b) nesplnil soudem uloženou povinností, když netvrdil skutečnosti, z nichž by bylo zřejmé, že akcie ČMC a.s. nabyt v konkrétním množství před tím, než se dozvěděl, že dojde k vytěsnění minoritních akcionářů, je třeba učinit závěr o skutkovém stavu věci v neprospěch navrhovatele b), který vysvětlovací povinnost nesplnil a uzavřít, že navrhovateli b) se nepodařilo ani tvrdit ani prokázat, že akcie ČMC a.s. nabyt v konkrétním množství před tím, co se dozvěděl, že dojde k vytěsnění minoritních akcionářů ČMC a.s. a za jakých podmínek se tak stane.

39. Ačkoliv je navrhovatel b) v projednávané věci formálně aktivně věcně legitimován k podání návrhu podle § 220p odst. 1 obch. zák., neboť bylo prokázáno, že po konání valné hromady byl vlastníkem 140 ks akcií ČMC a.s., avšak nebylo zjištěno, že akcie v konkrétním množství nabyt před tím, než se dozvěděl, že vlastnictví k akciím ČMC a.s. obratem přejde na hlavního akcionáře i za jak vysoké protiplnění se tak stane, není osobou, k jejíž ochraně je právo domáhat se přezkoumání přiměřenosti protiplnění určeno. I v daném případě uvedené okolnosti naznačují, že jediným důvodem, proč navrhovatel b) nabyt akcie ČMC a.s., bylo, aby mohl následně podat návrh na přezkoumání přiměřenosti protiplnění, ačkoliv jde o nástroj, který není určen k jeho ochraně. Je-li tomu tak, pak výkon tohoto práva navrhovatelem b) nese všechny znaky zneužití práva a nelze jej považovat za souladný se zásadami poctivého obchodního styku. Není proto na místě mu poskytnout ochranu.

40. Z vyložených důvodů odvolací soud napadené usnesení soudu prvního stupně ve výroku I. a II. podle § 220 o. s. ř. změnil, jak uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

41. O náhradě nákladů řízení státu rozhodl odvolací soud ve vztahu k navrhovateli a) i navrhovateli b). Usnesení v části, v níž byl návrh navrhovatele a) ve věci zamítnut, nabylo právní moci, napadeno však bylo odvoláním rozhodnutí o nákladech řízení státu ve vztahu k navrhovateli a) i navrhovateli b), proto je třeba o nich v tomto rozhodnutí, jímž se řízení končí, rozhodnout. Podle § 224 odst. 1 a § 148 odst. 1 o. s. ř. odvolací soud uložil neúspěšným navrhovatelům nahradit státu rovným dílem náklady řízení, které po odečtení zálohy složené každým z navrhovatelů na náklady znaleckého posudku ve výši 10 000 Kč stát platil. Co se týče výše nákladů, odvolací soud se ztotožnil s výší, jak ji stanovil soud prvního stupně v napadeném usnesení, a proto na ni pro stručnost odkazuje.

42. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a jejich náhradu přiznal úspěšné účastnici.

43. Výše odměny za zastupování (v daném případě nebylo možno hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích) vychází z vyhl. č. 177/1996 Sb. advokátní tarif (dále jen AT), která do 31. 12. 2012 stanovila podle § 9 odst. 1 AT odměnu z tarifní hodnoty 5 000 Kč za jeden úkon právní služby ve výši 1 000 Kč, do 31.12. 2024 stanovila podle § 9 odst. 1 AT odměnu z tarifní hodnoty 50 000 Kč za jeden úkon právní služby ve výši 3 100 Kč a od 1.1.2025 stanovila podle § 9 odst. 1 AT odměnu z tarifní hodnoty 113 000 Kč za jeden úkon právní služby ve výši 5 620 Kč, dále náhradu hotových výdajů do 31.12. 2024 ve výši 300 Kč, od 1.1. 2025 ve výši 450 Kč.

44. Jelikož zástupkyně účastnice je plátkyní DPH, je nutné účastnici přiznat náhradu DPH (§ 137 odst. 1 o.s.ř.) v sazbě platné v době poskytnutí služby zástupcem. Sazba DPH činila od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2009 19 %, od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2012 20 % a od 1. 1. 2013 doposud 21 %.

45. Zástupkyně poskytla účastnici do 31. 12. 2012 celkem 32 úkonů právní služby, a to převzetí věci, 17 x vyjádření ve věci samé, 13 x účast na jednání soudu prvního stupně, účast na jednání odvolacího soudu, přičemž odvolací soud neshledal jako účelně vynaložený náklad na 2 porady s klientem delší než 2 hodiny, jímž odpovídá odměna vy výši 32 x 1 000 Kč, 32 x režijní paušál po 300 Kč, z toho 27 úkonů při sazbě DPH 19 % a 5 úkonů při sazbě 20 % tj. včetně DPH 41 769 Kč (DPH činí 6 669 Kč) a 7 735 Kč (DPH činí 1 235 Kč), celkem tedy 49 504 Kč.

46. Zástupkyně poskytla účastnici do 31. 12. 2024 22 úkonů právní služby, a to 9 x vyjádření ve věci samé, 12 x účast na jednání soudu prvního stupně, 2 x ½ za účast na jednání soudu prvního stupně, jímž odpovídá odměna vy výši 22 x 3 100 Kč, 22 x režijní paušál po 300 Kč, při sazbě 21 % (DPH činí 15 708 Kč), celkem tedy 90 508 Kč.

47. Zástupkyně poskytla účastnici od 1. 1. 2025 1 úkon právní služby, a to účast na jednání odvolacího soudu, jemuž odpovídá odměna vy výši 1 x 5 620 Kč, 1 x režijní paušál 450 Kč, při sazbě 21 % (DPH činí 1 243,20 Kč), celkem tedy 7 344,70 Kč.

48. Odvolací soud neshledal náklady na znalecký posudek, který účastnice předložila jako důkaz, jako náklad účelně vynaložený, bylo totiž věcí účastnice, že takový důkaz dobrovolně opatřila.

49. Náklady řízení před soudy obou stupňů činí 147 356,70 Kč.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Nebude-li povinnost uložená tímto rozhodnutím splněna dobrovolně, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

Praha 6. března 2025

JUDr. Milada Uhlířová
předsedkyně senátu